

MASARYKOVA UNIVERZITA

EGovernment, e-zdravotnictví, e-archivnictví

19.10. 2012

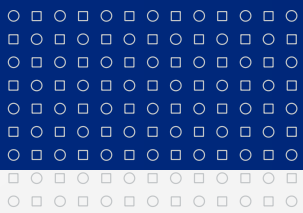
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Opět organizace

- ☞ Termín pro přihlášení referátu 21.10. (návrh tématu a termínu prezentace)
- ☞ Termín přednášky posunutý: Ing. Petr Očko, Ph.D. 23.11. v 12:30-15:45 (C14)

Spojení EGovernment, e-zdravotnictví, e-archivnictví

- Veřejné služby občanům
- Podpora informační společnosti
- Nové možnosti a nástroje využití klíčových služeb
- Snaha o důvěryhodnost, bohatost... příliš vysoké cíle, nedaří se naplnit
- Dílčí oblasti (některé) fungují, vše zatím ne
- Stále probíhá vývoj
- Podpora státu (legislativa, projekty, financování...)
- eGovernment základní téma, e-zdravotnictví a e-archivnictví důležitá témata, ale primárně pro jiné obory (informační specialisté dílčí či koordinační role)

EGOVERNMENT

Pojetí eGovernmentu

- ❏ „představuje transformaci **vnitřních a vnějších** vztahů veřejné správy pomocí informačních a komunikačních **technologií** s cílem **optimalizovat** interní procesy. Jejím cílem je pak rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování služeb veřejné správy nejširší veřejnosti a zajištění větší otevřenosti veřejné správy ve vztahu ke svým uživatelům.“ (Archiv stránek bývalého Ministerstva informatiky)
- ❏ Definice OSN: "Trvalá povinnost veřejné správy zlepšovat vztah mezi občany a veřejným sektorem poskytováním levných a efektivních služeb, informací a znalostí. Praktická realizace toho nejlepšího, co může veřejná správa nabídnout.“ (Slámová, 2009)
- ❏ Dalším cílem vymezení činnosti správních úřadů a souvisejících funkcí IS a zabezpečení dat dle práv a povinností stanovených zákony
- ❏ Klíčová účelná elektronizace vnitřních agend ve veřejné správě - umožní volbu lokality a způsobu komunikace, ale velmi složitá

Témata v eGovernmentu

- E-komunikace - snaha o ulehčení občanovi - ideálně jedno místo, jedno rozhraní - KIVS
- E-podání (viz dále CzechPOINT)
- Dlouhodobé uchovávání elektronických dokumentů
- Konverze dokumentů - zrovnoprávněny papírová a e-verze (nutné mj. zajištění e-podpisu, spolehlivosti zdroje datových zpráv, jejich autenticity, apod.), pro převod potřeba potvrzení shody obsahu a časové razítko
- Bezpečnost kompletního IS - metatéma

Témata v eGovernmentu (2)

- Informační audit, bezpečnost a ochrana utajovaných informací (viz jiné předměty - Matula, Kovářová, zde částečně)
- Informační systémy veřejné správy (ISVS)
- Elektronické veřejné zakázky (e-procurement) - elektronicky celý proces: vyhlášení zakázky (e-tržišť), poskytování zadávací informace, příjem nabídek, hodnocení, informace o výsledcích, uzavření smlouvy a realizace
- Ochrana OÚ, implementace biometrických údajů
- E-podpis, e-značka
- eCommerce - e-shopy, e-platby, e-marketing, e-sběry dat, e-fakturace...

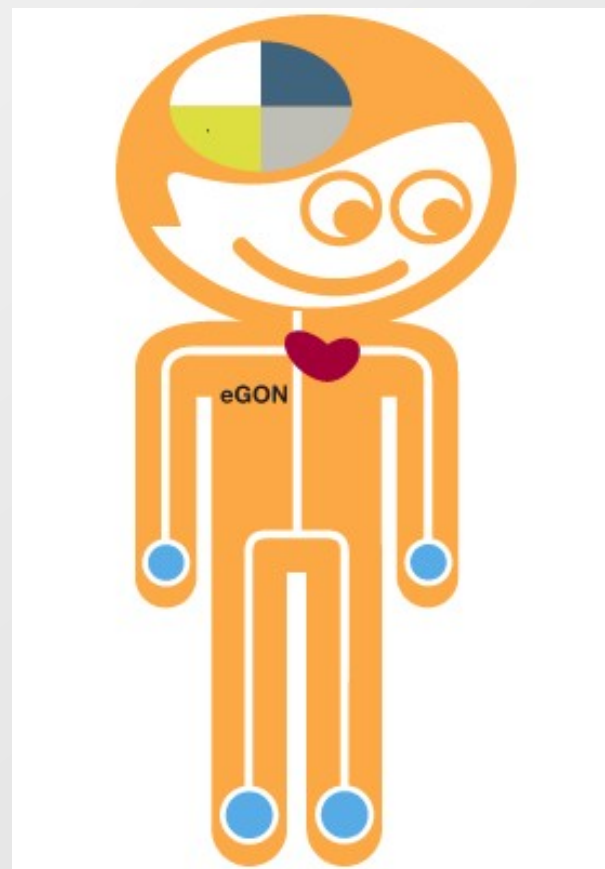
Dobré mravy eGovernmentu (Slámová, 2009)

- Občan má právo zvolit si úřad
- Zvolit si formu komunikace (osobně, telefonicky, písemně, elektronicky...)
- Poskytovat své informace pouze jedenkrát (státní správa má nejprve čerpat ze svých zdrojů, teprve tehdy, když je nemá, pak je má žádat po občanovi)
- Elektronická i papírová verze dokumentu má být rovnocenná

eGON (eGON jako symbol eGovernmentu)

- ☒ Komplexní elektronizace VS, hl. cílem usnadnění života občanům a zvýšení efektivity VS díky IT
- ☒ Zahájen 2006
- ☒ Přeneseně živý organizmus, vše souvisí se vším
  - ☒ Prsty: CzechPOINT - soustava snadno dostupných kontaktních míst (2007)
  - ☒ Oběhová soustava: KIVS - Komunikační infrastruktura veřejné správy zajišťující bezpečný přenos dat (rozvoj od 2009 - dat. schránky)
  - ☒ Srdce: Zákon o eGovernmentu - zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi č. 300/2008 Sb.
  - ☒ Mozek: Základní registry veřejné správy - bezpečné a aktuální databáze dat o občanech a státních i nestátních subjektech
  - ☒ + Portál veřejné správy
- ☒ „eGON je, stejně jako eGovernment, vstřícný, jednoduchý a funkční“ (eGON jako symbol eGovernmentu)

CzechPoint

- ❏ Český Podací Ověřovací a Informační Národní Terminál
- ❏ Místo pro komunikaci s VS, poskytující ověřené údaje vedené v centrálních registrech (rejstřík trestů, obchodní rejstřík, registr živnostenského podnikání...)
- ❏ Cílem zrychlit a zpřístupnit služby občanům
- ❏ Snaha soustředit na jedno místo všechny agendy vyžadující práci s písemnými dokumenty - nutná široká síť
- ❏ Cílem, aby „obíhala data, ne občan“
- ❏ Pilotní spuštění březen 2007, plné spuštění 1.1. 2008
- ❏ V současnosti cca 6900 obecních a krajských úřadech, vybraných pracovištích České pošty (návaznost na tradiční služby), zastupitelských úřadech, kancelářích Hospodářské komory (pomoc podnikatelům) a také v kancelářích notářů
- ❏ Asistované místo - pomoc občanům

Czech POINT - služby

- ❏ Výpis z Katastru nemovitostí
- ❏ Výpis z Obchodního rejstříku
- ❏ Výpis z Živnostenského rejstříku
- ❏ Výpis z Rejstříku trestů (i pro PO)
- ❏ Přijetí podání podle živnostenského zákona (§ 72)
- ❏ Žádost o výpis nebo opis z Rejstříku trestů podle zákona č. 124/2008 Sb.
- ❏ Výpis z bodového hodnocení řidiče
- ❏ Vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů
- ❏ Podání do registru účastníků provozu modulu autovraků ISOH
- ❏ Výpis z insolvenčního rejstříku
- ❏ Datové schránky
- ❏ Autorizovaná konverze dokumentů
- ❏ Centrální úložiště ověřovacích doložek
- ❏ Úschovna systému Czech POINT
- ❏ CzechPOINT@office
- ❏ Základní registry (výpis, část žádostí o změnu nebo zpřístupnění)

Co je KIVS (dříve KI ISVS)?

- ❑ V 90. letech začaly instituce VS nezávisle vytvářet vlastní IS, brzy potřeba propojení
- ❑ Zrušit stávající IS a vytvořit jednotný systém nebylo prosazeno, místo toho snaha jen upravit stávající IS, hl. propojením
- ❑ Nadstavbou referenční sdílené a bezpečné rozhraní
- ❑ KIVS (Komunikační Infrastruktura Veřejné Správy, dříve „Intranet veřejné správy“) je „jednotný systém technické, síťové, aplikační, bezpečnostní a organizační struktury související s hlasovou i datovou komunikací všech orgánů veřejné moci, ale i dalších subjektů mimo ni“ (Jemelka, 2007)
- ❑ Základ eGovernmentu - bez kvalitní infrastruktury nemožná rychlá a efektivní výměna dat
- ❑ Vláda v 2001 podepsala smlouvu s Českým Telecomem, a.s (dnes Telefonica O2) o poskytování služeb komunikační infrastruktury ISVS - cílem do dvou let propojit všechny orgány VS a zajistit bezpečnou a ekonomickou komunikaci

Zákon o eGovernmentu

- Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (zákon o eGovernmentu, eGovernment Act) nabyl účinnosti 1. července 2009
- Cílem vytvoření optimálních podmínek pro e-komunikaci G2C, G2B i G2G + umožní vedení e-spisů ve správních řízeních
- Klíčové pro e-komunikaci s VS datové schránky a autorizovaná konverze dokumentů (převod + potvrzení shody obsahu)

Legislativa - cesta k eGov Act

- ❏ Z.č. 106/1999 Sb., o SPI: poskytování inf., i elektronicky + nařízení vlády č. 173/2006 Sb., o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací + vyhláška č. 442/2006 Sb. (jindy)
- ❏ Z.č. 365/2000 Sb., o ISVS + vyhlášky č. 469/2006 Sb., 528/2006 Sb., 529/2006 Sb., 530/2006 Sb., 53/2007 Sb.: práva a povinnosti různých subjektů při budování a provozu IS VS, klíčové nyní vytvoření základních registrů (jindy)
- ❏ Z.č. 227/2000 Sb., o e-podpisu + Nařízení vlády č. 495/2004 Sb., které provádí z. o e-podpisu + Vyhlášky č. 496/2004 Sb., 378/2006 Sb. (jindy)
- ❏ Z.č. 480/2004 Sb., o některých službách inf. spol. (jindy)
- ❏ Z.č. 127/2005 Sb., o e-komunikacích
- ❏ Zákon č. 300/2008 o elektronických úkonech, osobních číslech a autorizované konverzi dokumentů (od 1.7.2009), tzv. eGov. Act

Zákon o e-komunikacích

- ❏ Účinnost od 1.5. 2005
- ❏ Implementace práva ES
- ❏ Nová pravidla regulace trhu telekomunikačních služeb
- ❏ TV vysílání
- ❏ Zjednodušuje získání oprávnění pro poskytování e-slужeb
- ❏ Univerzální služba - nepřilíš výdělečné veřejné služby
  - ❏ Všichni operátoři přispívají na účet univerzální služby
  - ❏ Poté výběrové řízení na konkrétní služby
  - ❏ Vítěz získá peníze z účtu
  - ❏ Kritériem výběru nejnížší cena
  - ❏ Telekomunikační služby pro zdravotně postižené hradí stát
- ❏ Český telekomunikační úřad - regulátor pro oblast telekomunikačních služeb
  - ❏ Musí provádět pravidelné analýzy trhů
  - ❏ Zasahování ČTÚ jen tam, kde služby nejsou zajišťovány díky tržnímu / konkurenčnímu prostředí
  - ❏ Cílem vždy volné konkurenční prostředí

Registry VS

- ☒ Zaznamenané e-informace pro VS v IS VS, resp. v registrech, musí být správné, aktuální, úplné, spolehlivě vedené, a tedy věrohodné
- ☒ Proto vytvořeny, zabezpečeny a celou veřejnou správou společně využívány informace v registrech VS - aktuální a hodnověrné referenční datové zdroje pro jiné registry a ostatní IS
- ☒ Plán přípravy nedodržen, ostré spuštění až 1. 7. 2012

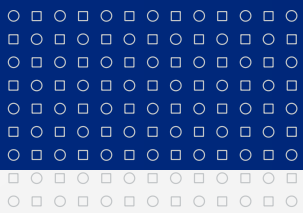
System základních registrů

- ❑ Registr obyvatel (ROB) - základní údaje o občanech a cizincích s povolením k pobytu, údaje: jméno a příjmení, datum a místo narození a úmrtí a státní občanství
- ❑ Registr osob (ROS) - údaje o PO, podnikajících FO, orgánech veřejné moci i o nekomerčních subjektech, jako občanská sdružení a církve
- ❑ Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RUIAN) - údaje o základních územních a správních prvcích
- ❑ Registr práv a povinností (RPP) - referenční údaje o působnosti orgánů veřejné moci, mj. oprávnění k přístupu k jednotlivým údajům, informace o změnách provedených v těchto údajích ap.; garance bezpečné správy dat občanů a subjektů v registrech
- ❑ Informační systém základních registrů - rámec pro fungování 4 základních
- ❑ ORG - převodník - pro ochranu OÚ

Klaudie - nový symbol eGovernmentu

- ❏ eGon už není osamocený
- ❏ Cíl Klaudie: „Má jako nová partnerka eGONa symbolizující prostředky cloud computingu zajistit, aby byly ICT projekty nejen efektivnější a levnější, ale aby také umožnily přechod od současného stavu blížícího se správě majetku k modelu poskytování a odebírání služeb.“ (Ministerstvo vnitra představilo Klaudii, nový symbol eGovernmentu)
- ❏ Chcete se pobavit na **svatbě?** (navazuje překlad pro informatiky)
- ❏ Snaha o efektivitu a funkčnost se snižujícím se rozpočtem

E-ZDRAVOTNICTVÍ

e-Zdravotnictví

- ❏ Lepší a efektivnější zdravotní péče
- ❏ Propojení a spolupráce zdravotnických zařízení:
  - ❏ Koordinace aktivit při ohrožení zdraví obyvatel,
  - ❏ Sdílení dat mezi zdravotnickými organizacemi
  - ❏ Místo průkazů pojištěnců čipové karty
- ❏ Prevence: informace o zdravém životním stylu (Systém poskytování veřejných zdravotnických informací), telekonzultace
- ❏ Upraveno z. č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu (od 1990 víc než 50x novelizován), nahrazen z. 372/2011 o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)
- ❏ V zákoně ukotveno dobrovolné hodnocení zdravotnické oblasti + dány podmínky (§§ 98-106)

§ 28 poučení nemocného o zákrocích a jeho souhlas

- Pro zdravotní služby nutný svobodný a informovaný souhlas pacienta
- Pacient má právo na:
  - Možnost konzultace s jiným zdravotníkem (mimo neodkladnou péči, vazbu, výkon trestu apod.)
  - Seznámení s vnitřním řádem instituce
  - Informaci o ceně za služby
  - Informace o zúčastněných pracovnících

§ 31-32 Povinnosti poskytovatele péče informovat pacienta

- Zdravotní stav (srozumitelně a v dostatečném rozsahu, vyjmenovány), léčebný postup a změny
- Možnost vzdát se práva na informace, příp. zakázat či dovolit informování osob
- Informaci o stavu lze pozdržet, pokud by mohla ohrozit pacienta
- Pozůstalí právo na informace o zemřelém, pokud nezakázal (výjimka, když je to může ohrozit)

§ 52-55 zdravotnická dokumentace

- V ZD možnost práce s rodným číslem
- Lze v listinné i elektronické podobě, vždy nutné datum zápisu a identifikace pracovníka (e-podpis)
- Nelze nic mazat - i při změně/opravě nutná čitelná původní verze
- Pro e-ZD nutné zajistit:
  - Ochranu proti změně i nečitelnosti (LTP)
  - Identifikátory pracovníků
  - Autorizaci jen pro oprávněné
  - Při digitalizaci listinná uchována

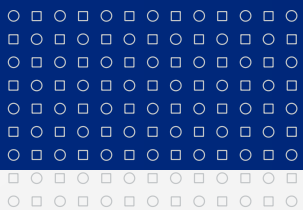
§ 65-66 přístup k ZD

- Do ZD p pacientovi mohou za přítomnosti pověřeného zaměstnance nahlížet a pořizovat výpisy či kopie: pacient, zákonný zástupce, pacientem určené osoby, pozůstalí (když nezakázáno - viz výše)
- Nahlížet zaměstnanci (nebo kontrolující) pro výkon povolání (lze i kopie)
- Při čistě e-ZD může oprávněný nahlížet i dálkově a tvořit kopie
- Většina nahlížení dokumentována

§ 70-71 NZIS

- Jednotný systém pro:
  - Údaje o zdravotním stavu obyvatel, pracovních, službách...
  - Vedení registrů
  - Pro VaV a statistiky
- OÚ bez souhlasu subjektů, zákon je jmenuje (mnoho), správce (Ministerstvo) na žádost poskytuje oprávněným
- Zdroje:
  - Národní zdravotnický IS - upraven § 70 z. o zdravotních službách, provozován Ústavem zdravotnických informací a statistiky
  - Národní referenční centrum + Jak se kde léčí

E-ARCHIVNICTVÍ

Archivnictví

- Zákon č. 499/2004 Sb. (Vyhlášky 645/2004, 192/2009, 266/2010, 213/2012, 259/2012)
- Dozorčí orgán MV
- Archiválie může být v analogové i digitální podobě
- S rozvojem e-dokumentů a jejich zrovnoprávněním otázky spojené s dlouhodobým uchováním, zajištěním čitelnosti, apod. => nutné úpravy archivního zákona a nalezení řešení problémů
- Klíčová autenticita (souvisí s e-podpisem) - každou změnou (nejen obsahovou) mizí + možnost prolomení šifrování
- Problém s datovou náročností (audio či audiovizuální dokumenty)
- Co po nás zbude

Zákon č. 499/2004 Sb.

- Rozlišuje dokument a archiválii
- Z dokumentů výběr => archiválie, výběr provádí archiv
- „archiválií [se rozumí] takový záznam, který byl vzhledem k době vzniku, obsahu, původu, vnějším znakům a trvalé hodnotě dané politickým, hospodářským, právním, historickým, kulturním, vědeckým nebo informačním významem vybrán ve veřejném zájmu k trvalému uchování a byl vzat do evidence archiválií; (...) i pečetidla, razítka a jiné hmotné předměty“
- Archivní fond = soubor archiválií se stejným původce
- Archivní sbírka = soubor archiválií se společnými znaky

Zákon č. 499/2004 Sb. (2)

- Uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií musí veřejno- i soukromoprávní původci
- Mimo ČR se archiválie mohou vyvážet jen se souhlasem MV, vždy jen na dobu určitou a z důvodu: vystavování, konzervování, restaurování, vědec. zkoumání
- Do archiválií lze nahlížet jen na základě žádosti
  - Obsahující OÚ k nahlížení jen se souhlasem subjektu
  - Přístupné jsou k nahlížení pouze archiválie starší 30 let
  - Výjimky archiválie vzniklé z činnosti st. orgánů před 1990

Spisová služba

- ❑ Výkon spisové služby = „zajištění odborné správy dokumentů došlých a vzešlých z činnosti původce (...) zahrnující jejich řádný příjem, evidenci, rozdělování, oběh, vyřizování, vyhotovování, podepisování, odesílání, ukládání a vyřazování ve skartačním řízení, a to včetně kontroly těchto činností“
- ❑ Státní orgány (podrobně vymezeno v zákoně, ale velké množství) povinnost vykonávat spisovou službu
- ❑ Možná listinná i elektronická (ta preferovaná)
- ❑ Dokumenty ve spisové službě označeny jednoznačným identifikátorem a evidovány
- ❑ Všechny dokumenty týkající se téže věci spojeny ve spis
- ❑ Vytvořen jmenný rejstřík pro vyhledávání, ověřování a automatické zpracovávání údajů o adresách odesílatelů a adresátech dokumentů (údaje pro jednoznačnou identifikaci)
- ❑ Požadavek na e-podpis/e-značku/kvalifikované časové razítko

Soustava archivů

- ▣ Veřejné archivy
  - ▣ Národní archiv
  - ▣ Archiv bezpečnostních složek
  - ▣ Státní oblastní archivy
    - ▣ Státní oblastní archiv v Praze
    - ▣ Státní oblastní archiv v Třeboni
    - ▣ Státní oblastní archiv v Plzni
    - ▣ Státní oblastní archiv v Litoměřicích
    - ▣ Státní oblastní archiv v Zámrsku
    - ▣ Moravský zemský archiv v Brně
    - ▣ Zemský archiv v Opavě
  - ▣ Specializované archivy
  - ▣ Bezpečnostní archivy
  - ▣ Archivy územních samosprávných celků
- ▣ Soukromé archivy (zřizují FO/PO)

E-archivnictví

- V poslední novelizaci přidáno: „ V případě dokumentů v digitální podobě se jejich uchováváním rozumí rovněž zajištění věrohodnosti původu dokumentů, neporušitelnosti jejich obsahu a čitelnosti, tvorba a správa metadat náležejících k těmto dokumentům v souladu s tímto zákonem a připojení údajů prokazujících existenci dokumentu v čase. Tyto vlastnosti musí být zachovány do doby provedení výběru archiválií.“ (§ 3)
- Hlavní oblasti e-archivnictví spolu propojené:
  - Elektronická spisová služba
  - Archivace e-dokumentů
- Týká se born digital i digitalizovaných dokumentů
- I u e-archivnictví jde o relevanci, selekci a stanovení skartačních znaků, ale selekce náročnější

Problémy e-archivace

- Dlouhodobá archivace = nekončící finanční i časové náklady
- Problémy e-archivace = daň za krátkou trvanlivost e-nosičů a za příliš rychlý vývoj ICT
- E-prostředí = nové pole k „dobývání“ pro komerční sféru (vývoj a dodávání IS, zabezpečení, neustálé změny a upgrady, BOJ O STANDARDY)
- Nelze uchovávat HW - stárnutí součástí nelze zastavit => Muzeum výpočetní techniky pro uchování dat nesmysl
- Média uchovávající data lze zařadit k HW => problémy s čtením nutné řešit migrací na média morálně novější
- Na HW závislý OS počítače a na něm zase aplikace => nejsložitější problém

Principy e-archivace

- Emulace: vývoj emulátorů starších systémů (HW/SW konfigurací) na systémech nových generací, aby byl starý SW spustitelný; předpokládá archivaci původního SW, stále nutné migrovat data na nová používaná média
- Migrace: periodický přenos dat z jedné HW/SW konfigurace na jinou (novou), průvodním jevem zajištění uchování a využívání e-dokumentů bez původního SW
- Virtualizace: spojuje prvky migrace i emulace pro vybrané datové formáty (JPEG, PDF); vytvoření interpretační struktury, UVC - Universal Virtual Computer, používá Královská knihovna a Národní archiv Haag
- Upřednostňována migrace - perspektivy emulace nejisté

Národní digitální archiv versus Národní digitální knihovna?

☞ Není důvod konkurovat:

☞ Rozdílná úloha archivů a knihoven (jiná „sběrná oblast“)

Archiv	Knihovna
Ochrana dat	Ochrana dat
Bezpečnost	Zpřístupnění
Právní relevance	Autorskoprávní problematika
Přejímání od původce, výběr	Automatizované akvizice, všechno

Zdroje

- ❏ [Archivace digitálních dokumentů](#)
- ❏ [Co poskytuje Czech POINT](#)
- ❏ [eGON jako symbol eGovernmentu - moderního, přátelského a efektivního úřadu](#)
- ❏ [e-Government](#)
- ❏ [E-Government - Jak je to s legislativou?](#)
- ❏ [E-Government - KIVS](#)
- ❏ [Klaudie - od správy majetku k modelu poskytování a odebírání služeb](#)
- ❏ [Ministerstvo vnitra představilo Klaudii, nový symbol eGovernmentu](#)
- ❏ [SIKP Přednáška X a, e-Government](#) (Slámová, 2009)
- ❏ Zákon o eGovernmentu
- ❏ Zákon o zdravotních službách
- ❏ Zákon o archivnictví a spisové službě

Otázky

- ❑ Co je eGovernment?
- ❑ Vztahy kterých subjektů eGovernment zasahuje?
- ❑ Jaké znáte služby eGovernmentu? Jaké jste si vyzkoušeli?
- ❑ Co jsou symboly eGovernmentu?
- ❑ Co řeší zákon o e-komunikacích?
- ❑ Jak funguje soustava základních registrů?
- ❑ Co řeší e-zdravotnictví?
- ❑ Můžu veřejně hodnotit kvalitu svých lékařů?
- ❑ Na jaké informace v oblasti zdravotnictví mám právo?
- ❑ Zjistí můj lékař vše o mém zdraví bez mého přispění?
- ❑ Můžu zjistit OÚ mého souseda, spolupracovníka STB, bez jeho souhlasu?
- ❑ Jaké problémy mohou nastat při e-archivaci?
- ❑ Co se stane s e-mailem a dopisem, který pošlu na obecní úřad?
- ❑ Když si budete chtít uchovat své e-dokumenty, co byste udělali? Když by chtěl dokumenty uchovat živnostenský úřad, musí něco dělat jinak?

MASARYKOVA UNIVERZITA

Děkuji za pozornost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ